

ความเป็นผู้นำทางการเมืองของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พันตำรวจตรี สุนทร ไตรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-557-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019461

๒๕๓๖

THE POLITICAL LEADERSHIP OF _____
GENERAL CHATCHAI CHOONHAVAN

Pol.Maj. Suntorn Torod

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-557-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นผู้นำทางการเมืองของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

โดย พ.ต.ต.สุนทร ไตรรอด

ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุนทร ไตรอด, พ.ศ.ศ. : ความเป็นผู้นำทางการเมืองของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
(THE POLITICAL LEADERSHIP OF GENERAL CHATCHAI CHOONHAVAN) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์, 190 หน้า. ISBN 974-582-557-3

งานวิจัยฉบับนี้ เพื่อศึกษาเหตุการณ์ทางการเมือง การแก้ปัญหา อุปสรรค และการรักษา
อำนาจในทางการเมืองการปกครองของไทยในช่วงเวลาที่ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี
คนสำคัญของไทย

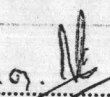
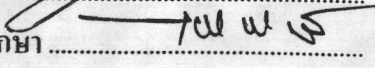
จากการศึกษาโดยเน้นการวิจัยเอกสาร ผู้ศึกษาพบว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้นำ
ทางการเมืองที่มีความชอบธรรมสูงกว่าผู้นำทางการเมืองไทยที่ผ่านมาในอดีต เพราะมาจากการเลือกตั้ง
ของประชาชนและเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด จึงได้
เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลบริหารพัฒนาประเทศไทย โดยมีเสียงสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตามเงื่อนไข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 และระบอบประชาธิปไตยในประเทศ
ตะวันตก

ลักษณะเด่นของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในขณะที่เป็นผู้นำทางการเมืองของไทยที่สามารถ
เห็นได้อย่างเด่นชัดคือ มาจากตระกูล "ชุณหะวัณ" ที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองของไทยในอดีต มี
ประสบการณ์ทางด้านทหาร นักการทูต นักธุรกิจ นักการเมือง และเป็นผู้นำที่มีบารมี รวมทั้ง
มีทรัพยากรทางการเมืองมากกว่าผู้นำทางการเมืองที่ผ่านมา

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถในการบริหารพัฒนาประเทศ
จนทำให้ประเทศไทย มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจมีความ
เจริญสูงสุดถึงร้อยละ 11 - 12 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทุกกรณี ยกเว้นปัญหา
คอร์รัปชันในระบบราชการที่ไม่สามารถแก้ไขได้ จึงทำให้สามารถอยู่ในอำนาจได้นาน 2 ปีเศษ
แต่ด้วยอุดมคติทางการเมืองอันเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้ง คือ การแบ่งแยกทหารออกจากการเมือง
การไม่มีฐานกำลังทหารสนับสนุนและการไม่ผ่อนปรนกับทหาร จึงทำให้ความเป็นผู้นำทางการเมืองของ
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต้องยุติลงด้วย การถูกคณะทหารทำการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์
2534.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต พ.ศ.ศ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C331939 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: THE POLITICAL LEADERSHIP / GENERAL CHATCHAI CHOONHAVAN
SUNTORN TOROD : THE POLITICAL LEADERSHIP OF GENERAL CHATCHAI
CHOONHAVAN (1988 - 1991). THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WITHAYA
SUCHARITHANARUGSE, Ph.D. 190 pp. ISBN 974-582-557-3

This study aims at analysing political situation political hindrance and its solution, and the maintenance of political power during the period General Chatchai Choonhavan serves as prime minister.

From documentary research, it is found out that Gen. Chatchai Choonhavan can claim higher legitimacy if compared with some former prime miniters since he comes to power through electoral process. He earns premiership because he is also the leader of the political party that secures highest votes. His government is supported by the parliament according to the 1978 Constilution.

Dominant role for Gen. Chatchai derives from the Choonhavan family which has played significant role in the past. He has accummulated experiences in military, diplomatic, economic as well as political affairs. He is also well supported by political resources.

Gen. Chatchai helps develop Thailand very well. Economic growth is as high as 11-12 percent per year. Most of political problems could be solved except that of corruption. He stays in power for more than two years. Political conflicts cause disagreement with the military precisely on the point of keeping the military out of politics. Since Gen. Chatchai does not have military back-up, his uncompromised posture causes him his downfall. The military seized power on 23 February 1991.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิติ..... พล.ต.จ. *Sorj*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Witha Sucharithanarugse*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
สภาพปัญหาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
นิยามความหมายศัพท์สำคัญ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
การนำเสนอรายงานการศึกษา	7
2 แนวความคิดและทฤษฎี	8
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง	8
ความหมายของผู้นำ	9
ลักษณะและประเภทของผู้นำ	11
ภาวะความเป็นผู้นำ	15
สรุป	22
แนวความคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางการเมือง	24
แนวความคิดเรื่องอำนาจ	24

สารบัญ (ต่อ)

	อำนาจกับทรัพยากรทางอำนาจ	31
	กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางอำนาจ	34
	สรุป	35
3	ประวัติความเป็นมาของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	36
	ชีวิตในวัยเยาว์	36
	การอบรมกล่อมเกลามาจากสถาบันศึกษา	38
	ชีวิตการรับราชการ	43
	ประสบการณ์ทางการเมือง	45
4	บทบาททางการเมืองของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	52
	บทบาทของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	52
	การดำเนินงานบริหารพัฒนาประเทศ	57
	การดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน	60
	การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	72
	การพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	85
	ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารพัฒนาประเทศ	86
	การแก้ปัญหาและการรักษาอำนาจ	87
	ความล้มเหลวในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย	92
5	วิเคราะห์บทบาทความเป็นผู้นำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	98
	ความเป็นผู้นำทางการเมืองกับความขัดแย้งกับสถาบันทหาร	98
	ความเป็นผู้นำทางการเมืองในด้านการทูต	106
6	วิเคราะห์ความเป็นผู้นำทางการเมืองกับทรัพยากร	119
	ภูมิหลัง การเรียนรู้ และประสบการณ์ทางการเมือง	119
	การร่วมก่อตั้งพรรคชาติไทย	124
	การเข้าสู่ระบบการเมือง	126
	การดำเนินบทบาททางการเมือง	128
	การดำเนินนโยบายต่างประเทศ	131

สารบัญ (ต่อ)

การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ	132
สรุป	132
7 สรุปและเสนอแนะ	136
สรุป	136
ความเป็นผู้นำการเมืองในประเทศ	137
ความเป็นผู้นำการเมืองระหว่างประเทศ	138
ความเป็นผู้นำในรัฐสภา	139
ความเป็นผู้นำทางทหาร	141
ความเป็นผู้นำในการสร้างประชาธิปไตย	142
เสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	155

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยขึ้นได้ก็เนื่องจากการได้รับความเมตตา เอื้อ
อาทร และความห่วงใยจากผู้มีพระคุณหลาย ๆ ท่าน ที่ให้กำลังใจและชี้แนะจนเป็นผู้เขียน
มีกำลังใจและความคิดในการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของผู้
เขียนจะต้องจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

บุคคลแรกที่จักกล่าวถึงคือท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์
ซึ่งท่านได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนรู้สึกในความเมตตากรุณาของท่านซึ่ง
เปรียบดังดวงประทีปอันสว่างไสวในการส่องนำทางให้กับศิษย์ ทั้งให้คำแนะนำตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ
เป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้
กรุณาให้คำแนะนำและเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ท่านรองศาสตราจารย์
ประหยัด หงษ์ทองคำ ที่ได้ให้คำแนะนำในการเขียนและร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ ที่กรุณา
ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเจ้า
หน้าที่รัฐสภา, เจ้าหน้าที่กระทรวงพาณิชย์, เจ้าหน้าที่สำนักพิมพ์มติชนรวมถึงเจ้าหน้าที่ห้อง
สมุดคณะรัฐศาสตร์ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการค้นข้อมูลด้านเอกสารในการเขียนวิทยานิพนธ์
ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และยังมีบุคคลที่คอยให้กำลังใจผู้เขียนในการเขียนวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้ล้า
เร่จูล่วงไปด้วยดีที่จะอดกล่าวถึงเสียมิได้คือ คุณ พรทิพย์-ด.ช.ณัฐพล-ด.ช.กุลวุฒิ ไตรรอด

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณประโยชน์ด้วยประการใดๆ ทางวิชาการ ผู้เขียน
ขอมอบให้ บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้เขียน
มาแต่อดีตและหากวิทยานิพนธ์นี้มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พ.ต.ต.สุนทร ไตรรอด

2 เมษายน 2536